

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДОКЛАД

от

постоянно действащата експертна Комисия за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана във висшите училища и научните организации за 2022 г.

Оценката на резултатите от научната дейност на висшите училища (ВУ) и научните организации (НО) в България за 2022 г. се извършва в изпълнение на Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“

https://mon.bg/upload/15874/pravilnik_ocenka-NIDejnost_290618.pdf

наричан за краткост Правилника по-долу в текста. Според Правилника оценка се извършва само на висши училища и научни организации с акредитирани докторски програми.

Събирането на информацията за оценката на научната дейност на оценяваните висши училища и научни организации се осъществява съгласно Раздел II на Правилника. За всяка от оценяваните организации се попълва таблица съгласно таблица 1 от Приложение 1 към чл. 14 от Правилника. Данните, които комисията събира за отделните ВУ и НО се валидират от тях. Изчислението на точките за научната дейност се извършва съгласно формулата, заложена в Правилника.

С цел балансиране на приноса от публикуваните през 2022 г. научни публикации спрямо приноса от цитирания върху трудове при извършване на оценката и за 2022 година Комисията за наблюдение и оценка приложи коригиран коефициент за оценка на тежестта на цитиранията, като вместо 0.5 използва 0.05 (Приложение № 1 към чл. 14 от Правилника). Това позволява да бъдат представени в много по-достоверна и ясна форма цялостната картина и приносът на актуалните български научни изследвания в международен план и да се намали ефекта на цитиранията.

След попълването на таблиците за оценката на научните изследвания във висшите училища и научните организации се осъществява верификационна процедура съгласно алинеи 5, 6 и 7 от член 13 на Правилника. След приключването на верификационната процедура Комисията пристъпва към изготвянето на доклада.

Съдържанието на доклада е, както следва. В първата част са представени резултатите от наблюденията на научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации. Във втората част е направено сравнение на някои количествени и качествени резултати от научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации в България, с резултатите на други страни - членки на ЕС и съседни страни. Третата част съдържа кратко описание на някои от забелязаните проблеми, изводи и препоръки на комисията, изготвила доклада.

ЧАСТ I

1. Резултати от наблюдението на научната дейност, осъществявана от ВУ и НО

Получените резултати от наблюдението на научната дейност, осъществявана от общо 47 ВУ и НО, е в Приложение към Доклада за всяка организация поотделно съобразно Приложение № 1 съгласно чл. 14 на Правилника.

Съгласно получените резултати за научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации за 2022 г., те се разпределят на 4 групи:

1. НО и ВУ с интензивна научна дейност, получили резултат над 500 точки;
2. НО и ВУ с добре представена научна дейност, получили резултат между 250 и 499 точки;
3. НО и ВУ със задоволително организирана научна дейност, получили резултат между 100 и 249 точки;
4. НО и ВУ със спорадична научна дейност, получили резултат до 99 точки.

1.1. НО и висши училища с резултат над 500 точки

---

1. Българска академия на науките	7165.004
2. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	3500.893
3. Медицински университет - София	2359.481
4. Технически университет - София	1211.391
5. Медицински университет - Пловдив	1012.224
6. Медицински университет „Д-р Параскев Стоянов“ - Варна	964.055
7. Селскостопанска академия	665.694
8. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	611.933
9. Югозападен университет „Неофит Рилски“ - Благоевград	584.391

10. Тракийски университет - Стара Загора	577.639
11. Университет „Проф. Асен Златаров“ - Бургас	532.056

1.2. НО и ВУ, получили резултат между 250 и 499 точки

---

12. Русенски университет Ангел Кънчев	494.311
13. Химикотехнологичен и металургичен университет - София	469.827
14. Университет по хранителни технологии - Пловдив	466.340
15. Лесотехнически университет - София	349.396
16. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	330.449
17. УНСС - София	304.959
18. Аграрен университет - Пловдив	290.151
19. Медицински университет - Плевен	289.229
20. Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“	254.869

1.3. НО и ВУ, получили резултат между 100 и 249 точки

---

21. УНИБИТ - София	215.691
22. Технически университет - Варна	215.098
23. Нов български университет	203.511
24. УАСГ - София	179.766
25. Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ - София	141.981
26. ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна	130.477

1.4. НО и ВУ, получили резултат до 99 точки

---

27. Технически университет - Габрово	94.678
28. Стопанска академия - Свищов	90.567
29. НСА „Васил Левски“ - София	82.133
30. Бургаски свободен университет	78.064
31. Икономически университет - Варна	74.943
32. Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“	69.688
33. Висше училище по застраховане и финанси - София	39.821
34. Академия на МВР – София	35.263
35. Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“ - София	32.771
36. Национална музикална академия - София	32.500

37. Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив	31.128
38. Военна академия - София	30.246
39. Национален военен университет „Васил Левски“ - В. Търново	24.387
40. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив	22.022
41. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив	20.389
42. Международно висше бизнес училище Ботевград	20.147
43. Висше училище по телекомуникации и пощи	19.225
44. Висше строително училище „Любен Каравелов“ - София	13.411
45. НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ - София	10.000
46. ВВВУ „Георги Бенковски“ - Плевен	5.567
47. Национална художествена академия - София	0.740

Кратък анализ на получените резултати

Класацията потвърждава картината, наблюдавана в докладите от предишните години. Отново лидерът в общата класация е Българската академия на науките. На второ и трето място са Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Медицинският университет - София. Отново, както бе отбелязано и в предишния доклад, има леко увеличаване на дистанцията между тези два университета. Технически университет - София запазва четвъртото място в общата класация, а Медицински университет - Пловдив запазва петото си място в общата класация. В сравнение с миналата година има придвижване напред в класацията на Медицинския университет - Варна и на Селскостопанската Академия, които успяват да изпреварят Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. В първата група организации, които имат обща оценка над 500 точки, има нови попълнения през настоящата година. Това са Селскостопанска академия, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Тракийски университет - Стара Загора и Университет „Асен Златаров“ - Бургас. От тази група в по-долната група на организации, набрали между 250 и 499 точки, са Химико-технологичният и Металургичен университет – София. Отбелязваме също, че Русенският университет „Ангел Кънчев“ се доближава до границата от 500 точки и при продължаващо възходящо развитие би могъл да се присъедини към челната група организации през следващата година. Стабилен ръст от групата организации, имащи между 250 и 499 точки, показва и Университетът по хранителни технологии - Пловдив.

Придвижване в по-горна група организации се наблюдава и при Великотърновския Университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Медицинския университет - Плевен. Наблюдава се тенденция за подобряване на представянето на медицинските университети и на лека влошаване

на представянето на техническите университети извън София – например ТУ - Габрово и ТУ - Варна преминават към група организации с по-нисък брой точки в сравнение с миналогодишния период.

И през настоящия период на наблюдение продължават да попадат извън периметъра на класацията ведомствени НО, които не се финансират от бюджета на МОН, но функционират като независими изследователски центрове със самостоятелни научни съвети и акредитирани докторски програми. Сред тях се открояват Националният център по обществено здраве и анализи, Националният център по заразни и паразитни болести, Националната кардиологична болница. Тяхното изключване от оценката води до несъответствия при изграждане на цялостната картина на медицинската наука у нас, понеже конкретно цитираните организации имат отчетлив принос към научните изследвания в международен мащаб.

3. Резултати по критерий „Научни резултати и тяхното научно въздействие“

Съгласно получените резултати за научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации за 2022 г. те се разпределят в 4 групи:

1. НО и ВУ с интензивна научна дейност с резултат над 500 точки;
2. НО и ВУ с добри резултати от научната им дейност, получили между 300 и 499 точки;
3. НО и ВУ със задоволителни резултати от научна дейност, получили между 100 и 299 т.;
4. НО и ВУ със спорадична научна дейност, получили до 99 точки;
5. Организации, които нямат резултат по този показател не са включени в групирането.

3.1. НО и ВУ, получили резултат над 500 точки

---

1. Българска академия на науките	11021.492
2. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	5011.816
3. Медицински университет - София	4338.685
4. Технически университет - София	1631.872
5. Медицински университет - Пловдив	1439.820
6. Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ - Варна	1196.978
7. Тракийски университет - Стара Загора	902.284
8. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	901.818
9. Селскостопанска академия	867.996
10. Химико-технологичен и металургичен университет - София	840.870
11. Университет по хранителни технологии - Пловдив	833.246
12. Югозападен университет „Неофит Рилски“ - Благоевград	576.362

13. Русенски университет „Ангел Кънчев	575.368
14. Лесотехнически университет – София	510.126

3.2. НО и ВУ, получили резултат между 250 и 499 точки

---

15. Медицински университет - Плевен	461.480
16. Аграрен университет - Пловдив	397.200
17. Университет „Проф. Асен Златаров“ - Бургас	346.870
18. Университет за архитектура, строителство и геодезия	292.191
19. УНСС - София	280.138
20. Технически университет - Варна	265.156
21. Нов български университет - София	257.000
22. Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“	200.514

3.3. НО и ВУ, получили резултат между 100 и 249 точки

---

23. Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ - София	154.251
24. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	148.065
25. Технически университет - Габрово	145.246
26. УНИБИТ - София	113.211
27. ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна	103.144

3.4. НО и ВУ, получили резултат под 99 точки

---

28. Икономически университет - Варна	88.244
29. Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“	62.881
30. Стопанска академия - Свищов	59.691
31. НСА „Васил Левски“ - София	43.818
32. Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив	37.255
33. Бургаски свободен университет	32.196
34. Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“ - София	29.872
35. Висше училище по телекомуникации и пощи	33.450
36. Висше училище по застраховане и финанси - София	22.862
37. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив	20.778
38. Международното висше бизнес училище - Ботевград	13.936
39. Национален военен университет „Васил Левски“ - В. Търново	13.852
40. Висше строително училище „Любен Каравелов“ - София	11.822

41. Академия на МВР	6.246
42. Военна академия „Г. С. Раковски“	5.492
43. НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ - София	5.000
44. Национална художествена академия - София	1.480
45. ВВВУ „Георги Бенковски“ - Плевен	1.314
46. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив	0.000
47. Национална музикална академия - София	0.000

Кратък анализ на получените резултати.

От горната класация се вижда, че и през настоящия период на наблюдение лидер по показател „Научни резултати и тяхното научно въздействие“ е Българската академия на науките. На второ място е Софийският университет „Свети Климент Охридски“, който със стабилен ръст успява да измести Медицински университет - София от втората му позиция в предишния период на наблюдение. Следващите две места се заемат от Технически университет - София и Медицински Университет - Пловдив, като тук няма промяна в сравнение с предишния период на наблюдение. Силно представяне през настоящия период показва Медицинският университет – Варна, който се придвижва на 6 - то мястото от 9 - то място в предишния период. Тракийският университет - Стара Загора запазва съвсем малката си преднина пред Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, който почти е успял да настигне Тракийския университет. Голямо нарастване по този показател има при Селскостопанската Академия и Университета по хранителни технологии - Пловдив. Към групата организации, които имат над 500 точки в класацията, се прибавя Югозападният университет „Неофит Рилски“ - Благоевград. Няма организации, които отпадат от тази група и преминават към групи организации, набрали по-малко точки. Стабилен растеж в групата организации, събрали между 250 и 499 точки, се наблюдава при Медицинския университет – Плевен. В по-горна група по отношение на набрани точки преминава УНИБИТ.

4. Резултати по критерий „Научен капацитет и възпроизводство на академичния потенциал“

Съгласно получените резултати за научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации за 2022 г. по критерий „Научен капацитет и възпроизводство на академичния потенциал“ те се разпределят в 4 групи:

1. НО и ВУ с резултат над 500 точки;
2. НО и ВУ с резултат между 250 и 499 точки;
3. НО и ВУ с резултат между 100 и 249 точки;

4. НО и ВУ с резултат до 99 точки.

Наблюдава се очертано несъответствие между получените резултати (брой защитени дисертации), които не са подкрепени със системна научна дейност (публикации) и резултати, което се вижда от сравнението на двете таблици 3 и 4.

4.1. НО и ВУ, получили резултат над 500 точки за възпроизводство на научния потенциал (в смисъл на защитени дисертации)

---

1. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	1540
2. Българска академия на науките	880
3. Медицински университет „Д-р Параскев Стоянов“ - Варна	880
4. Медицински университет - София	638
5. УниБИТ - София	540
6. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	530
7. Югозападен университет „Неофит Рилски“ - Благоевград	520
8. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	500

4.2. НО и ВУ, получили резултат между 250 и 499 точки за възпроизводство на научния потенциал

---

9. УНСС - София	430
10. Технически университет - София	430
11. Медицински университет - Пловдив	400
12. Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“	310

4.3. НО и ВУ, получили резултат между 100 и 249 точки за несистемно възпроизводство на научния потенциал

---

13. Русенски университет	240
14. Медицински университет - Плевен	180
15. Тракийски университет - Стара Загора	230
16. НСА „Васил Левски“ - София	210
17. Аграрен университет - Пловдив	190
18. Нов български университет - София	182
19. Технически университет - Варна	160
20. Варненски свободен университет	150
21. Стопанска академия - Свищов	150

22. Национална музикална академия - София	130
23. Лесотехнически университет - София	130
24. Академия на МВР - София	130
25. Висше училище по застраховане и финанси - София	110
26. Военна академия - София	110
27. Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ - София	100
28. Бургаски свободен университет	100

4.4. НО и ВУ, получили резултат до 99 точки за спорадично възпроизводство на научния потенциал

29. Селскостопанска академия	90
30. Университет по хранителни технологии - Пловдив	84
31. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив	84
32. УАСГ - София	82
33. Химикотехнологичен и металургичен университет - София	70
34. Икономически университет - Варна	70
35. Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“ - София	60
36. Национален военен университет „Васил Левски“ - В. Търново	50
37. Технически университет - Габрово	50
38. Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив	50
39. Международно висше бизнес училище - Ботевград	50
40. ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна	40
41. Университет „Проф. Асен Златаров“ - Бургас	40
42. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив	40
43. НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ - София	30
44. Висше строително училище „Любен Каравелов“ - София	30
45. ВВВУ „Георги Бенковски“ - Плевен	20
46. Висше училище по телекомуникации и пощи	10
47. Национална художествена академия – София	0

Кратък анализ на получените резултати

Лидер в тази класация традиционно е Софийският университет „Св. Климент Охридски“. Традиционно силно се представя и Българската академия на науките, която заема второто място в класацията. БАН има голям потенциал за по-нататъшно разгръщане на обучението на студенти и докторанти. Препоръката на Комисията е да се предприемат стъпки в тази посока, още повече

че такива препоръки се съдържат и в доклада на Policy Support Facility на Европейската комисия. През настоящия период на наблюдение второто място в класацията се дели и от Медицински университет – Варна, който има над 50% увеличение на възпроизводството на научния потенциал в сравнение с предишния период на наблюдение. Значително увеличение на възпроизводството на научен потенциал има и при Медицински университет – София. Към групата на организациите, получили над 500 точки по този показател, се присъединява и Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“. Значителен ръст на възпроизводството на научен потенциал в сравнение с предишния период на наблюдение има при Русенския университет „Ангел Кънчев“ и при Академията на МВР.

Отново отбелязваме, че показателите за възпроизводство на научния потенциал следва да се разглеждат в контекста на научните резултати. Търсеният ефект е синергия между производството на нови знания и възпроизводството на научни кадри. Обратното е дисбаланс, който не способства за постигане на конкурентноспособно качество на българския научен персонал в глобалната наука. Появата на диспропорция между промоцията на академичния персонал и обективните резултати, на които тази промоция е базирана, говори за значително занижени локални минимални критерии за академично развитие. В този смисъл се запазва значителна диспропорция между броя защитили докторанти и научните публикации с импакт фактор в международни бази данни на МУ - Варна. Това показва, че придобиването на ОНС „доктор“ в това ВУ става на практика при по-ниски критерии и най-вероятно отразява цялостна тенденция в развитието на академичния състав в дадената организация.

Освен това е целесъобразно да се следи, без все още да се въздига в ранг на официален, показателят брой публикувани статии на защитил докторант в съответната организация. Този нов информативен показател би дал допълнителна информация относно качеството на обучението на докторантите и би обърнал внимание на ръководството на НО и МУ.

5. Резултати по критерий „Обществено и икономическо въздействие“

Съгласно получените резултати за научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации за 2022 г. по критерий обществено и икономическо въздействие те се разпределят в 4 групи:

1. НО и ВУ с резултат над 500 точки;
2. НО и ВУ с резултат между 250 и 499 точки;
3. НО и ВУ с резултат между 100 и 249 точки;
4. НО и ВУ с резултат до 99 точки.

5.1. НО и ВУ, получили резултат над 500 точки

1. Българска академия на науките	5737.031
2. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	2439.940
3. Университет „Проф. Асен Златаров“ - Бургас	1358.488
4. Технически университет - София	1151.821
5. Селскостопанска академия	836.784
6. Медицински университет - Пловдив	769.255
7. Югозападен университет „Неофит Рилски“ - Благоевград	664.840
8. Русенски университет „Ангел Кънчев“	586.507
9. Медицински университет „Д-р Параскев Стоянов“ - Варна	582.265

5.2. НО и ВУ, получили резултат между 250 и 499 точки

---

10. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	495.666
11. Шуменски университет	308.447
12. Тракийски университет - Стара Загора	275.987
13. Висше военноморско училище „Н. Вапцаров“ - Варна	275.520

5.3. НО и ВУ, получили резултат между 100 и 249 точки

---

14. Лесотехнически университет - София	247.322
15. УНСС - София	229.560
16. Аграрен университет - Пловдив	176.202
17. Технически университет - Варна	170.078
18. Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“ - София	159.425
19. Бургаски свободен университет	147.864
20. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	144.096
21. Химикотехнологичен и металургичен университет - София	127.568
22. Медицински университет - София	122.553
23. Нов български университет - София	118.045
24. Университет по хранителни технологии - Пловдив	114.871

5.4. НО и ВУ, получили резултат до 99 точки

---

25. УНИБИТ - София	96.341
26. Стопанска академия - Свищов	92.887
27. Медицински университет - Плевен	53.954
28. Икономически университет - Варна	53.283

29. УАСГ - София	52.685
30. Технически университет - Габрово	38.220
31. НСА „Васил Левски“ - София	30.894
32. Национален военен университет „Васил Левски“ - В. Търново	19.842
33. Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“ - София	11.340
34. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив	4.087
35. Више Училище по застраховане и финанси	3.560
36. Варненски свободен университет	2.991
37. Международно висше бизнес училище	2.714
38. НАТФИЗ	0.000
38. Военна академия „Г.С. Раковски“	0.000
38. Национална музикална академия „П. Владигеров“	0.000
38. Висше училище по телекомуникации и пощи	0.000
38. Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив	0.000
38. Национална художествена академия – София	0.000
38. Висше строително училище „Любен Каравелов“	0.000
38. ВВВУ „Г. Бенковски“	0.000
38. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив	0.000
38. Академия на МВР	0.000

Кратък анализ на получените резултати

Отчетлив лидер по този показател през периода на оценка, свързан с този доклад, остава Българската академия на науките. На второ място е Софийският университет „Св. Климент Охридски“. На трето място в класацията през периода на наблюдение е Университет „Асен Златаров“ - Бургас, който увеличава с над 200% резултата си от предишния период. Техническият университет - София е на четвърто място, а на пето място е Селскостопанската академия, която има увеличение на резултата много над 150% в сравнение с предишния период. Към групата организации, набрали над 500 точки по този показател през отчетния период, се прибавят Селскостопанската Академия, Югозападният университет „Неофит Рилски“ и Медицинският Университет – Варна. Силно представяне има и Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“, който се доближава до 500-те точки. Рекордьор по нарастване процент точки са Медицинският университет - София, Бургаският свободен университет и Тракийският Университет - Стара Загора, който имат много над 10 пъти увеличение на точките по обсъждания показател. В по-горна група организации по отношение на набраните точки преминават Тракийският университет - Стара Загора, ВВМУ - Варна, Бургаският свободен

университет, Медицинският Университет - София, Нов български университет и Университетът по хранителни технологии - Пловдив. Силно се представя и Лесотехническият университет – София, при който има ръст от над 100% по показателя и се доближава до границата от 250 точки.

6. Резултати по ефективност

Резултатите по ефективност са информативен индикатор, които извеждат на преден план организации с малък до среден брой изследователи пред организациите с голям брой изследователи. При тези класации винаги трябва да се проверява дали доброто представяне на организациите в класацията е плод на системна работа през годините, или е резултат на стечение на обстоятелствата през годината, за която се прави класацията.

6.1. Резултати по ефективност по критерий обща оценка

Съгласно получените резултати за ефективност на научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации за 2021 г. те се разпределят в 4 групи:

1. НО и ВУ с резултат над 1 точки;
2. НО и ВУ с резултат между 0,7 и 0,99 точки;
3. НО и ВУ с резултат между 0,5 и 0,69 точки;
4. НО и ВУ с резултат до 0,49 точки.

По-долу следва класацията на научните организации. Трябва да се отчете, че съществуват научни организации с академичен персонал под 150 души. За тези организации съответният индекс е изчислен, но той трябва да се приема само за сведение.

6.1.1. Научни организации и висши училища, получили резултат над 1.00

	Обща ефективност
1. Българска академия на науките	3.136
2. Медицински университет - София	2.728
3. Университет по хранителни технологии - Пловдив	2.534
4. Университет „Проф. Асен Златаров“ - Бургас	2.323
5. Химикотехнологичен и металургичен университет	2.292
6. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	2.032
7. Медицински университет - Пловдив	1.811
8. Аграрен университет - Пловдив	1.748
9. Технически университет - София	1.687
10. УНИБИТ	1.598
11. Лесотехнически университет - София	1.588

12. Русенски университет	1.516
13. Югозападен университет „Неофит Рилски“ - Благоевград	1.436
14. Бургаски свободен университет	1.419
15. Селскостопанска академия	1.410
16. Тракийски университет - Стара Загора	1.375
17. Висше училище по застраховане и финанси	1.373
18. Медицински университет - Варна	1.292
19. ВВМУ – Варна	1.279
20. Технически университет - Варна	1.208
21. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	1.150
22. Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“	1.019

6.1.2. НО и ВУ, получили резултат между 0.75 – 1.0

---

23. Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив	0.916
24. Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“	0.887
25. Технически университет – Габрово	0.816

6.1.3. НО и ВУ, получили резултат между 0.5 – 0.75

---

26. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите	0.728
27. УНСС – София	0.708
28. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	0.714
29. Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“	0.697
30. Медицински университет – Плевен	0.613
31. Стопанска академия – Свищов	0.563
32. Международно висше бизнес училище – Ботевград	0.593
33. Нов български университет	0.526

6.1.4. НО и ВУ, получили резултат под 0.5 точки

---

34. Висше училище по телекомуникации пощи	0.481
35. УАСГ – София	0.467
36. Икономически университет – Варна	0.423
37. Висше транспортно училище "Тодор Каблешков" – София	0.405
38. Академия на МВР	0.371

39. Национална музикална академия	0.365
40. ВСУ „Любен Каравелов“	0.362
41. Военна Академия „Георги Сава Раковски“	0.352
42. НСА „Васил Левски“ – София	0.330
43. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство – Пловдив	0.329
44. НАТФИЗ „Кръстю Сарафов“	0.135
45. Национален военен университет	0.130
46. ВВВУ „Георги Бенковски“ - Плевен	0.101
47. Национална художествена академия	0.016

Кратък анализ на получените резултати:

През периода, който се анализира, лидер по ефективност е Българската академия на науките, която единствена успява да запази индикатор на обща ефективност над 3.00 от предишния период на анализ. На второ място по обща ефективност е Медицински университет – София, който бележи леко подобрение в стойността на индикатора в сравнение с предишния период. На трето място по обща ефективност излиза Университет по хранителни технологии – Пловдив, който успява да повиши ефективността си с над 50% в сравнение с предишния период. Повишение на индикатора за ефективност има и при четвъртия в класацията – Университет „Асен Златаров“ – Бургас. На пето място е Химико-технологичен и металургичен университет – София. Челната шестлица завършва със Софийския университет „Св. Климент Охридски“, който запазва ефективността си от предишния период. Значително повишаване на ефективността при организации с индикатор на ефективността над 1.00 се наблюдава при Югозападен университет „Неофит Рилски“, Селскостопанска академия, Бургаски свободен университет, Тракийски университет – Стара Загора, Висше училище по застраховане и финанси, Медицински университет – Варна. В по-горна група от организации по отношение на индекса на ефективност преминават Бургаски свободен университет, Висше училище по застраховане и финанси, Медицински университет – Варна, Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите, Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Стопанска академия – Свищов и Нов български университет.

Отбелязваме, че измерителят на ефективността отразява научните резултати (публикация, цитирания, патенти), нормирани спрямо академичния персонал. Наблюдава се значително разминаване между абсолютните измервания по групите критерии по смисъла на Правилника и ефективността на ВУ и НО, измерена чрез съпоставяне на резултатите спрямо числеността на академичния състав. От една страна, това наблюдение не следва да се

преекспонира, понеже приложението на показателя ефективност води до изкривяване на цялостната картина в полза на организации с по-малък академичен (изследователски) състав. Този показател съгласно Правилника е информативен и е повече от значение за управлението на тези организации.

7. Допълнителни резултати

7.1. Научни резултати в част „Патентна дейност“ за 2022 (точки)

1. Българска академия на науките	148
2. Технически университет – София	116
3. Селскостопанска академия	78
4. Тракийски университет – Стара Загора	35
5. Медицински университет – Пловдив	9
6. Пловдивски университет „П. Хилендарски“	7
7. Химикотехнологичен и металургичен университет – София	5
8. Бургаски университет „Проф. А. Златаров“	4
9. Русенски университет	3
10. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	3
11. Технически университет – Варна	3
12. Медицински университет – София	3
13. Шуменски университет „К. Преславски“	3
14. Лесотехнически университет	3
15. Аграрен университет – Пловдив	1

Забележка: В тази класация участват всички ВУ и НО, които имат поне една национална заявка за патент.

Кратък анализ на получените резултати:

Отбелязваме, че настоящата класация е по броя точки, получени за патентната дейност съгласно съответната част на карта на оценка на дейността на висшите училища и научните организации. В предишния период на наблюдение резултатите в областта на патентната дейност бяха съсредоточени най-вече в БАН и ССА. През настоящия период на наблюдение към тях се присъединяват Технически университет – София, който излиза на второ място след БАН и Тракийски университет – Стара Загора. Добър темп на увеличение на стойността на индикатора има и при Медицински университет – София и при Химикотехнологичен и металургичен университет – София.

Патентната дейност като цяло е на много ниско ниво, а в много висши училища тя липсва. Това говори за тежки проблеми в организацията и стимулирането на работата, свързана със защитата на интелектуалната собственост върху получените научни резултати, което означава, че повечето организации не провеждат политики по защита на интелектуалната собственост или че нямат научни резултати с качество, достатъчно за защитата им, или и двете заедно.

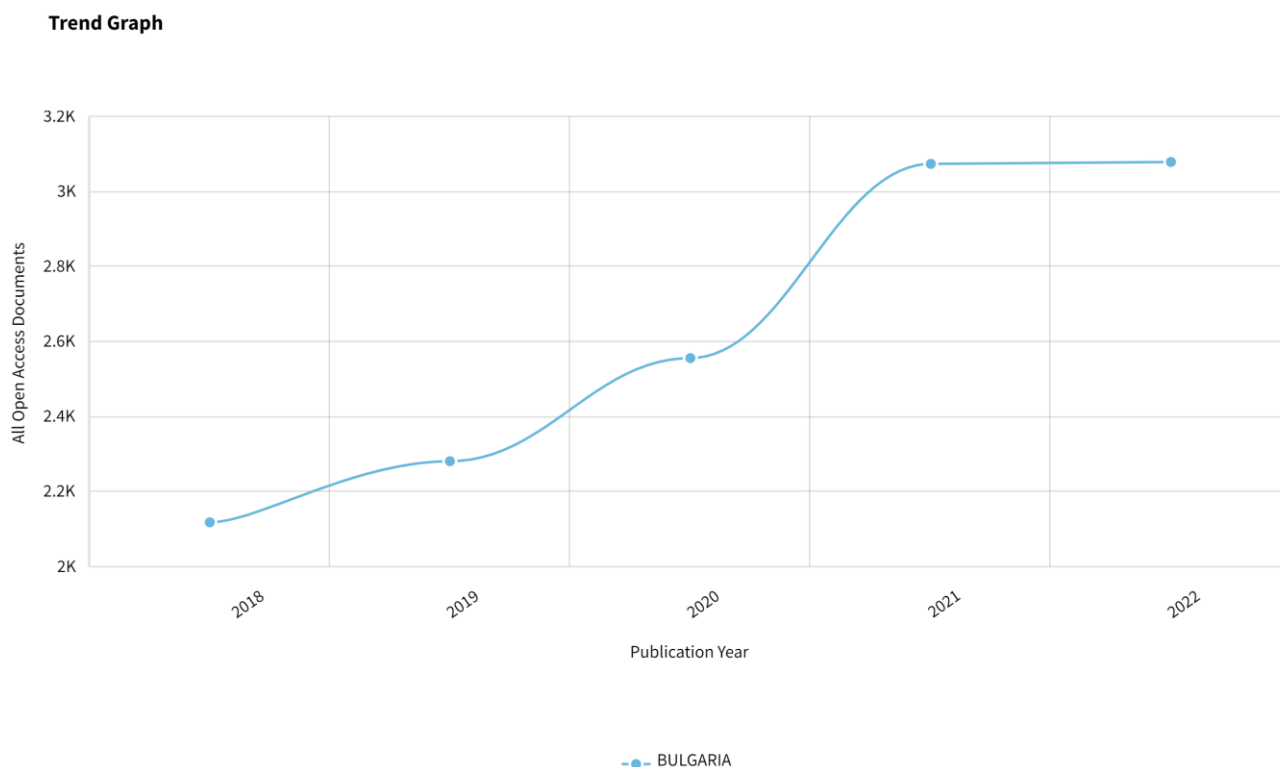
7.2. Дял на научните резултати, достъпни чрез режима на „отворен достъп“ по отношение на общия брой научни резултати в WoS Scopus (показател в режим на наблюдение от Комисията за наблюдение и оценка)

1. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив	1.000
2. Академия на МВР	1.000
3. Лесотехнически университет	0.810
4. Стопанска академия – Свищов	0.794
5. Медицински университет – Пловдив	0.776
6. Икономически университет – Варна	0.760
7. Университет по хранителни технологии – Пловдив	0.710
8. Медицински университет – Варна	0.560
9. Национален военен университет „Васил Левски“ - В. Търново	0.500
10. УАСГ – София	0.473
11. УНСС	0.470
12. Българска академия на науките	0.463
13. Софийски университет „Св. Климент Охридски“	0.462
14. Нов български университет	0.380
15. Технически университет – София	0.359
16. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	0.338
17. ВСУ „Любен Каравелов“	0.200
18. ХТМУ	0.344
19. Русенски университет	0.333
20. Висше училище по сигурност и икономика – Пловдив	0.278
21. УНИБИТ	0.265
22. Висше училище по застраховане и финанси	0.250
23. Технически университет -Габрово	0.203
24. Технически университет – Варна	0.139
25. ВВМУ – Варна	0.119
26. Висше училище по телекомуникации и пощи	0.046

Кратък анализ на получените резултати:

Класирането по-горе показва, че съществуват доста организации в България, където режимът на свободен достъп до публикациите е значителен. Вече има по-малки по академичен състав организации, които са достигнали 100% по този индикатор. При най-големите създатели на нови знания, каквито са Българската академия на науките и СУ „Св. Климент Охридски“ съотношението е около 50% .

От следващата графика се вижда, че в периода от 2020 до 2022 г. е настъпило двукратно увеличение на публикациите с отворен достъп на български автори.

Indicators: All Open Access Documents. **Time Period:** 2018-2022. **Schema:** Web of Science. **Location:** BULGARIA. **Dataset:** InCites Dataset
InCites dataset updated Aug 25, 2023. Includes Web of Science content indexed through Jul 31, 2023. Export Date: Aug 30, 2023.

Фиг.1. Публикации с отворен достъп за периода 2018-2022 г.

Постоянната комисия изиска от Clarivate Analytics количествена справка за публикациите с отворен достъп на български учени през 2022 г. Същата е приложена отделно. От нея се вижда, че движещата сила на този процес се явява издателство MDPI (с близо 30 % дял от всички статии с отворен достъп). За сравнение в списания, собственост на Elsevier, са публикувани 8 % от статиите с отворен достъп на български автори. За периода 2020-2022 MDPI са публикували 874 статии с импакт фактор на български автори, като таксата за отворен достъп е била финансирана по проекти или със средства на ВУ и НО. На този фон на 26.10.2023 г. беше получено официално предложение от MDPI до МОН с копие до ПДЕК за сключване на годишен абонамент на

стойност 946 000 CHF, по силата на който всички български учени да публикуват³⁴⁵⁶⁷⁸⁹¹⁰¹¹¹²¹³¹⁴¹⁵¹⁶¹⁷¹⁸¹⁹²⁰²¹²²²³²⁴²⁵²⁶²⁷²⁸²⁹³⁰³¹³²³³³⁴³⁵³⁶³⁷³⁸³⁹⁴⁰⁴¹⁴²⁴³⁴⁴⁴⁵⁴⁶⁴⁷⁴⁸⁴⁹⁵⁰⁵¹⁵²⁵³⁵⁴⁵⁵⁵⁶⁵⁷⁵⁸⁵⁹⁶⁰⁶¹⁶²⁶³⁶⁴⁶⁵⁶⁶⁶⁷⁶⁸⁶⁹⁷⁰⁷¹⁷²⁷³⁷⁴⁷⁵⁷⁶⁷⁷⁷⁸⁷⁹⁸⁰⁸¹⁸²⁸³⁸⁴⁸⁵⁸⁶⁸⁷⁸⁸⁸⁹⁹⁰⁹¹⁹²⁹³⁹⁴⁹⁵⁹⁶⁹⁷⁹⁸⁹⁹¹⁰⁰¹⁰¹¹⁰²¹⁰³¹⁰⁴¹⁰⁵¹⁰⁶¹⁰⁷¹⁰⁸¹⁰⁹¹¹⁰¹¹¹¹¹²¹¹³¹¹⁴¹¹⁵¹¹⁶¹¹⁷¹¹⁸¹¹⁹¹²⁰¹²¹¹²²¹²³¹²⁴¹²⁵¹²⁶¹²⁷¹²⁸¹²⁹¹³⁰¹³¹¹³²¹³³¹³⁴¹³⁵¹³⁶¹³⁷¹³⁸¹³⁹¹⁴⁰¹⁴¹¹⁴²¹⁴³¹⁴⁴¹⁴⁵¹⁴⁶¹⁴⁷¹⁴⁸¹⁴⁹¹⁵⁰¹⁵¹¹⁵²¹⁵³¹⁵⁴¹⁵⁵¹⁵⁶¹⁵⁷¹⁵⁸¹⁵⁹¹⁶⁰¹⁶¹¹⁶²¹⁶³¹⁶⁴¹⁶⁵¹⁶⁶¹⁶⁷¹⁶⁸¹⁶⁹¹⁷⁰¹⁷¹¹⁷²¹⁷³¹⁷⁴¹⁷⁵¹⁷⁶¹⁷⁷¹⁷⁸¹⁷⁹¹⁸⁰¹⁸¹¹⁸²¹⁸³¹⁸⁴¹⁸⁵¹⁸⁶¹⁸⁷¹⁸⁸¹⁸⁹¹⁹⁰¹⁹¹¹⁹²¹⁹³¹⁹⁴¹⁹⁵¹⁹⁶¹⁹⁷¹⁹⁸¹⁹⁹²⁰⁰²⁰¹²⁰²²⁰³²⁰⁴²⁰⁵²⁰⁶²⁰⁷²⁰⁸²⁰⁹²¹⁰²¹¹²¹²²¹³²¹⁴²¹⁵²¹⁶²¹⁷²¹⁸²¹⁹²²⁰²²¹²²²²²³²²⁴²²⁵²²⁶²²⁷²²⁸²²⁹²³⁰²³¹²³²²³³²³⁴²³⁵²³⁶²³⁷²³⁸²³⁹²⁴⁰²⁴¹²⁴²²⁴³²⁴⁴²⁴⁵²⁴⁶²⁴⁷²⁴⁸²⁴⁹²⁵⁰²⁵¹²⁵²²⁵³²⁵⁴²⁵⁵²⁵⁶²⁵⁷²⁵⁸²⁵⁹²⁶⁰²⁶¹²⁶²²⁶³²⁶⁴²⁶⁵²⁶⁶²⁶⁷²⁶⁸²⁶⁹²⁷⁰²⁷¹²⁷²²⁷³²⁷⁴²⁷⁵²⁷⁶²⁷⁷²⁷⁸²⁷⁹²⁸⁰²⁸¹²⁸²²⁸³²⁸⁴²⁸⁵²⁸⁶²⁸⁷²⁸⁸²⁸⁹²⁹⁰²⁹¹²⁹²²⁹³²⁹⁴²⁹⁵²⁹⁶²⁹⁷²⁹⁸²⁹⁹300

След анализ на данните Комисията счита, че споразумение с MDPI съдържа в себе си огромен потенциал за активиране на учените да публикуват³⁴⁵⁶⁷⁸⁹¹⁰¹¹¹²¹³¹⁴¹⁵¹⁶¹⁷¹⁸¹⁹²⁰²¹²²²³²⁴²⁵²⁶²⁷²⁸²⁹³⁰³¹³²³³³⁴³⁵³⁶³⁷³⁸³⁹⁴⁰⁴¹⁴²⁴³⁴⁴⁴⁵⁴⁶⁴⁷⁴⁸⁴⁹⁵⁰⁵¹⁵²⁵³⁵⁴⁵⁵⁵⁶⁵⁷⁵⁸⁵⁹⁶⁰⁶¹⁶²⁶³⁶⁴⁶⁵⁶⁶⁶⁷⁶⁸⁶⁹⁷⁰⁷¹⁷²⁷³⁷⁴⁷⁵⁷⁶⁷⁷⁷⁸⁷⁹⁸⁰⁸¹⁸²⁸³⁸⁴⁸⁵⁸⁶⁸⁷⁸⁸⁸⁹⁹⁰⁹¹⁹²⁹³⁹⁴⁹⁵⁹⁶⁹⁷⁹⁸⁹⁹¹⁰⁰¹⁰¹¹⁰²¹⁰³¹⁰⁴¹⁰⁵¹⁰⁶¹⁰⁷¹⁰⁸¹⁰⁹¹¹⁰¹¹¹¹¹²¹¹³¹¹⁴¹¹⁵¹¹⁶¹¹⁷¹¹⁸¹¹⁹¹²⁰¹²¹¹²²¹²³¹²⁴¹²⁵¹²⁶¹²⁷¹²⁸¹²⁹¹³⁰¹³¹¹³²¹³³¹³⁴¹³⁵¹³⁶¹³⁷¹³⁸¹³⁹¹⁴⁰¹⁴¹¹⁴²¹⁴³¹⁴⁴¹⁴⁵¹⁴⁶¹⁴⁷¹⁴⁸¹⁴⁹¹⁵⁰¹⁵¹¹⁵²¹⁵³¹⁵⁴¹⁵⁵¹⁵⁶¹⁵⁷¹⁵⁸¹⁵⁹¹⁶⁰¹⁶¹¹⁶²¹⁶³¹⁶⁴¹⁶⁵¹⁶⁶¹⁶⁷¹⁶⁸¹⁶⁹¹⁷⁰¹⁷¹¹⁷²¹⁷³¹⁷⁴¹⁷⁵¹⁷⁶¹⁷⁷¹⁷⁸¹⁷⁹¹⁸⁰¹⁸¹¹⁸²¹⁸³¹⁸⁴¹⁸⁵¹⁸⁶¹⁸⁷¹⁸⁸¹⁸⁹¹⁹⁰¹⁹¹¹⁹²¹⁹³¹⁹⁴¹⁹⁵¹⁹⁶¹⁹⁷¹⁹⁸¹⁹⁹300

8. Общи изводи по получените резултати по 4-те основни групи критерии

На основата на горните данни и резултати следва да се отбележи, че и през настоящия период на наблюдение устойчива позиция във всички четири класации намират очаквано БАН и СУ „Св. Климент Охридски“, като БАН е лидер в 3 от класациите, а СУ „Св. Климент Охридски“ - в 1 класация. В общата класация и в класацията, свързана с публикационната активност, отлично се представя и Медицински университет - София. Технически университет – София и Медицински университет - Пловдив също запазват много добри позиции в класациите, свързани с наукометричните показатели. Нагоре в общата класация се придвижват и Медицински университет – Варна, Селскостопанска академия, Тракийски университет – Стара Загора и Университет „Асен Златаров“ – Бургас. Прави впечатление развитието на медицинските университети в положителна посока. От 10-те университета в 11-те организации от първата група в общото класиране 3 са медицински университета. Наблюдава се и известно отслабване на позициите на техническите университети, като това не се отнася за Технически университет – София, който се представя много добре през настоящия период на наблюдение.

В класацията по възпроизводство на научния потенциал са наблюдават две тенденции. На първите две места традиционно са организации, които са големи производители на ново знание и научни резултати – Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и БАН. Тук отново се наблюдава силно представяне на медицински университети, което показва, че там процесът на възпроизводство на научния потенциал набира обороти. Все още е налице и тенденция да са налице множество докторанти в организации, чиято научна продукция не предполага качествени резултати от обучението на тези докторанти. При тези организации имаме ниска стойност на индекса произведена научна продукция на 1 докторант, което поражда съмнение относно качеството на подготовката на докторантите. През периода на анализ на

настоящия доклад се забелязва увеличение на възпроизводството на научния потенциал в много организации, което е положително явление, допринасящо за подмладяването на националния научен потенциал.

Налице е напредък по показателя, свързан с финансово – икономическото въздействие на научната дейност. Българските изследователски организации показаха, че са в състояние да използват финансови средства, които са извън институционалното финансиране, за осъществяване на научната си дейност, а именно – конкурсно финансиране от български и европейски източници и програмно финансиране. Наличието на Оперативна програма за наука повиши резултатите на редица организации в периода на анализ на настоящия доклад. Тук открояваме БАН, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Университет „Проф. Асен Златаров“ – Бургас, Селскостопанска академия, Медицински университет – Пловдив и Технически университет – София.

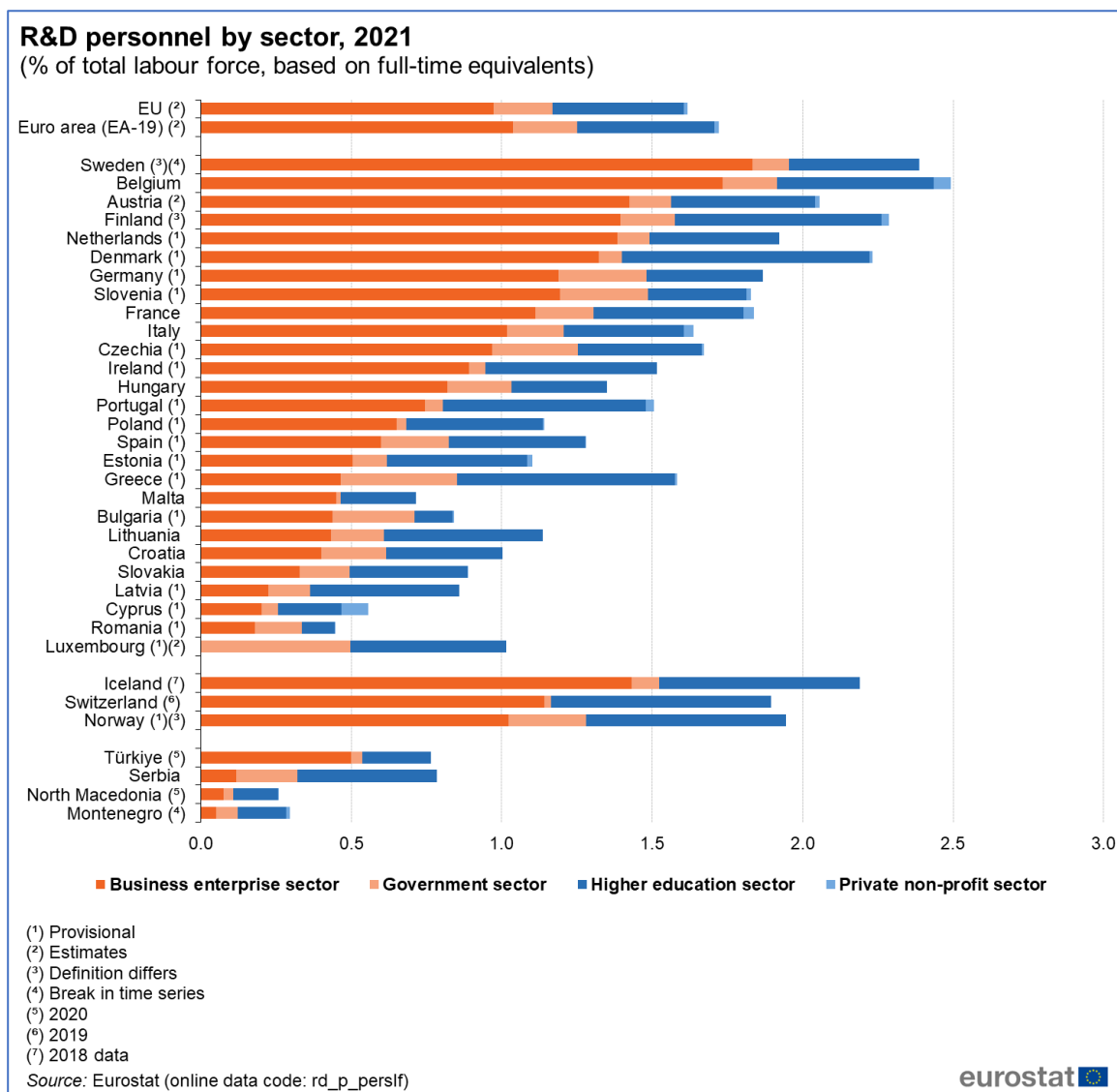
По критерия научна ефективност лидер за периода на анализ на настоящия доклад е Българската академия на науките, която единствена има стойност на индикатора над 3.000. Подобрене има и при Медицински университет – София, Университет по хранителни технологии – Пловдив и Университет „Асен Златаров“ - Бургас, докато Софийския университет „Св. Климент Охридски“ запазва висока стойност на индикатора на ефективност.

Продължава да е незадоволително положението с резултатите от патентната дейност, въпреки че през настоящия период на наблюдение към лидерите от предишния период - Българската академия на науките, Селскостопанската академия и Технически университет – София, се прибави и Тракийският университет – Стара Загора. Продължава относително слабото представяне в тази област на останалите технически университети. Потенциалът на националните изследователски организации в областта на патентната дейност е много по-голям от постигнатите резултати. Това показва, че пред патентната дейност и по-общо пред научноприложната дейност на българските научни организации са налице пречки, които би трябвало да бъдат премахнати.

ЧАСТ II

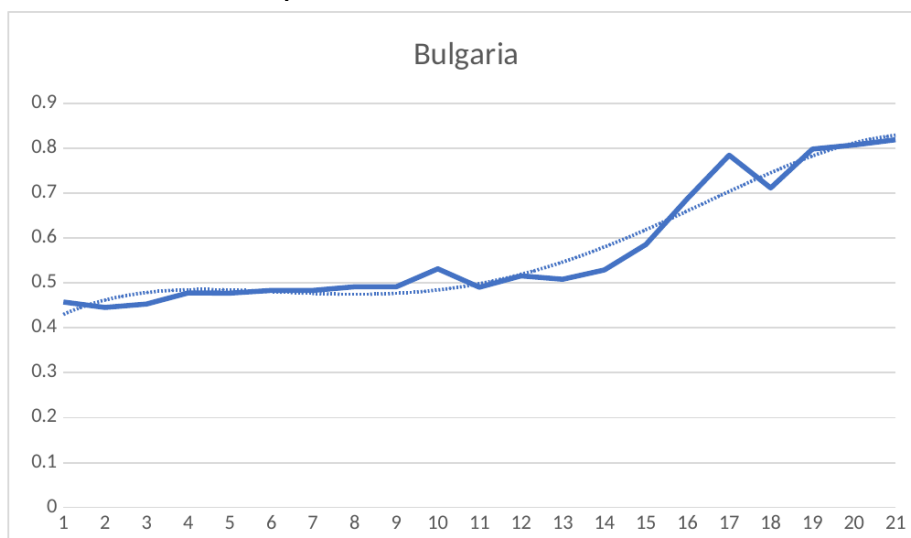
Сравнение на някои количествени и качествени резултати от научната дейност, осъществявана от ВУ и НО в Република България с резултатите от други сравними страни-членки на ЕС и съседни държави

В тази част на доклада са представени 7 сравнителни фигури. Във Фиг.2. са публикувани последните известни резултати за 2021 година за заетите лица като учени и изследователи като % от общото активно население, за да има сравнимост на резултатите от научната дейност.

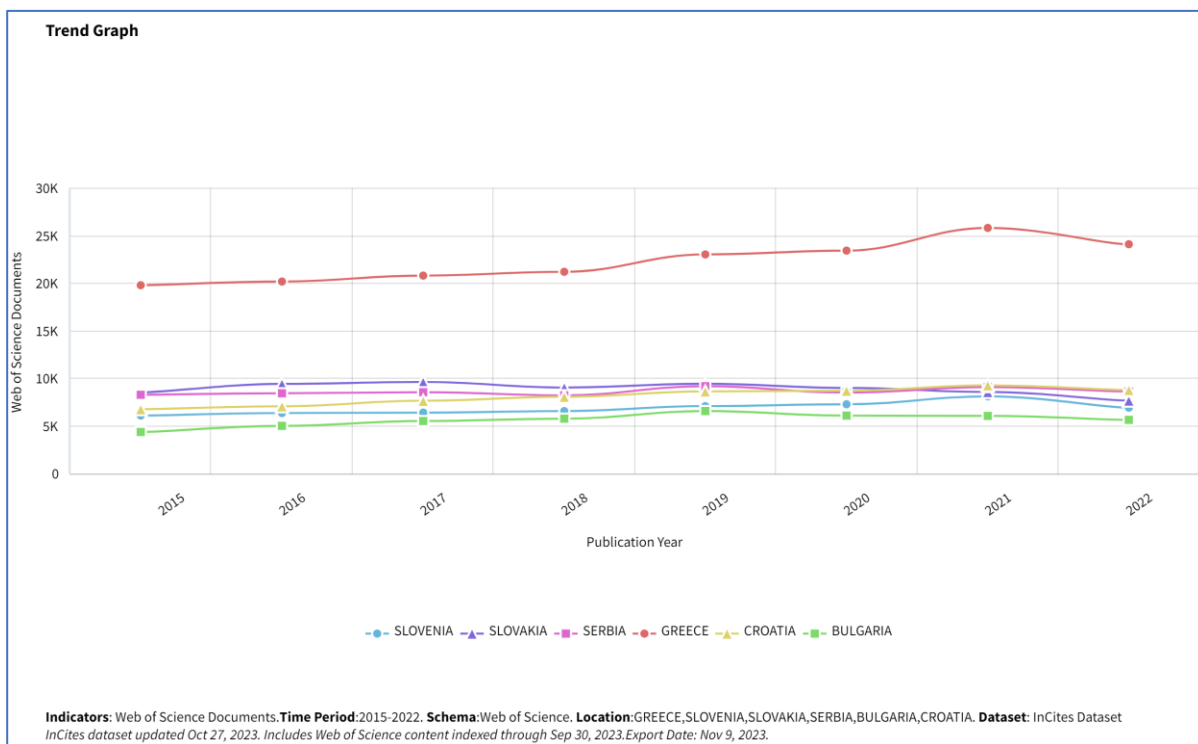

Фиг.2. Заста лица като учени и изследователи като % от общото активно население

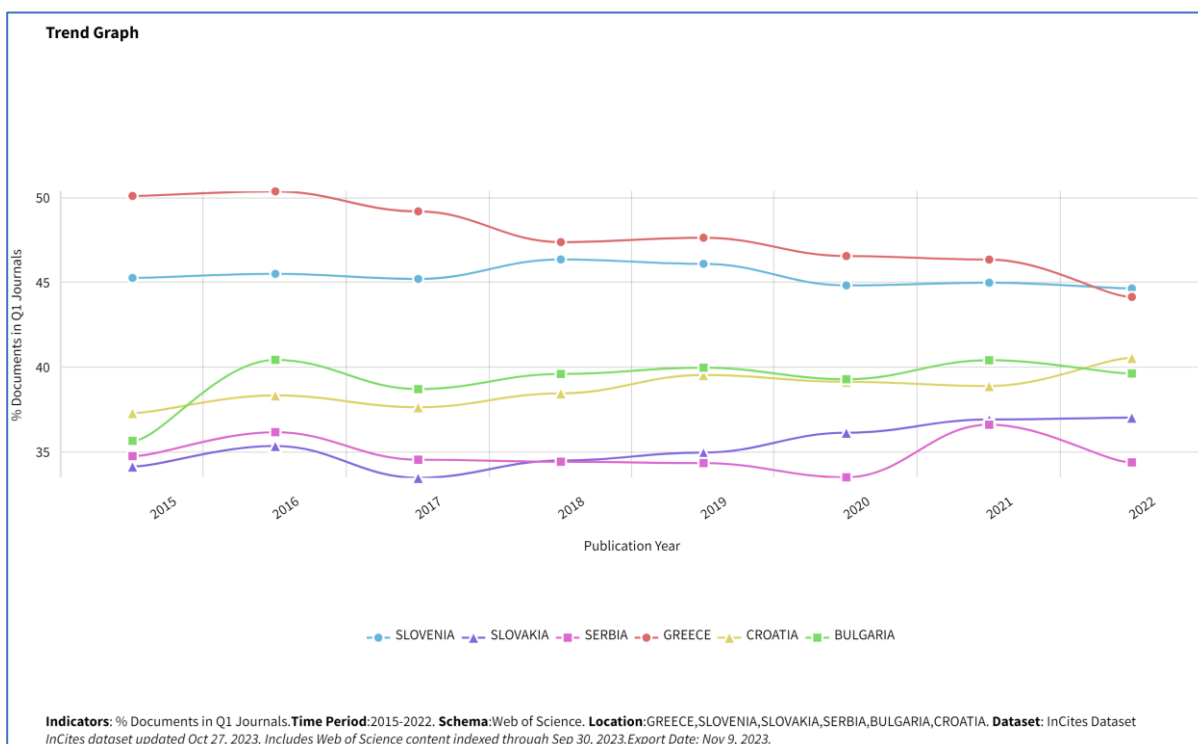
Следват 5 сравнителни фигури, на които под формата на графики е представена еволюцията на различни наукометрични показатели за България и други страни от интерес за сравнение на показателите с българските.

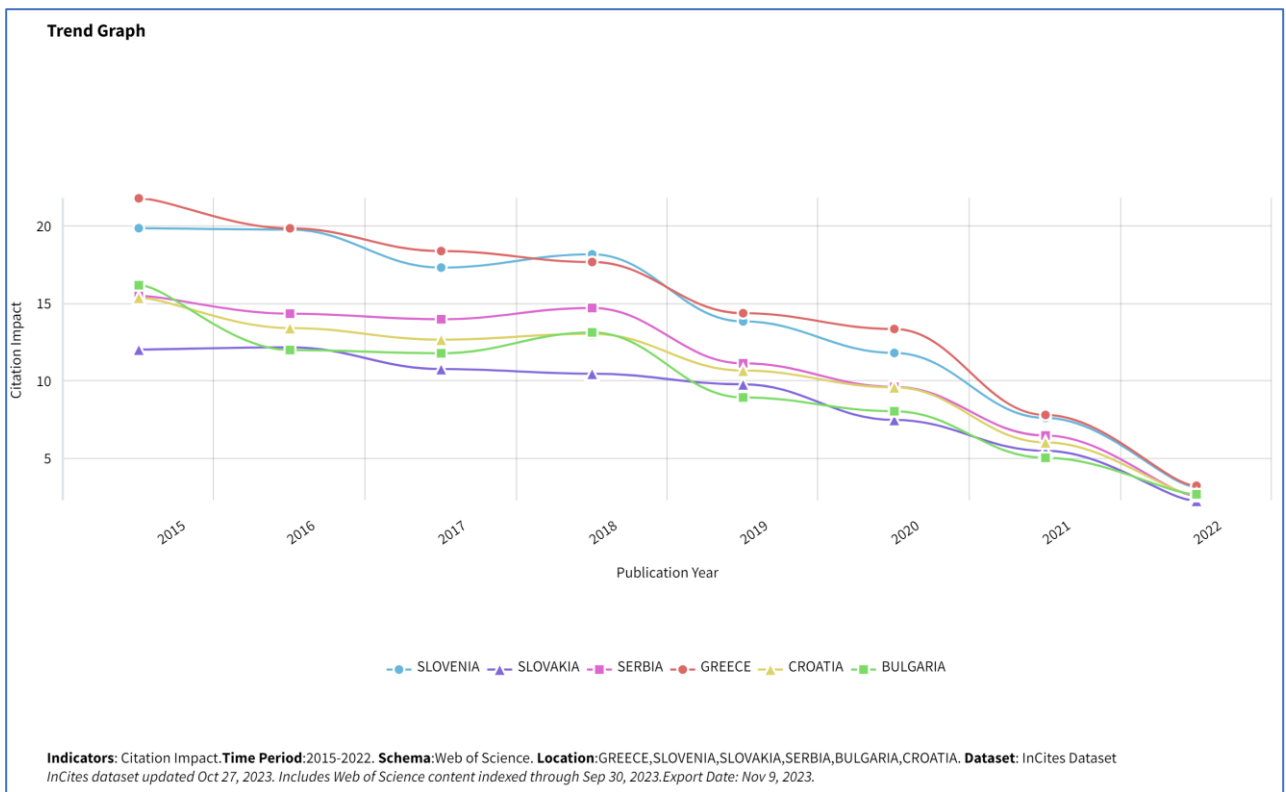
Фиг. 3. Динамика на застите лица като учени и изследователи като % от общото активно население в България за периода 2001 -2022 години.

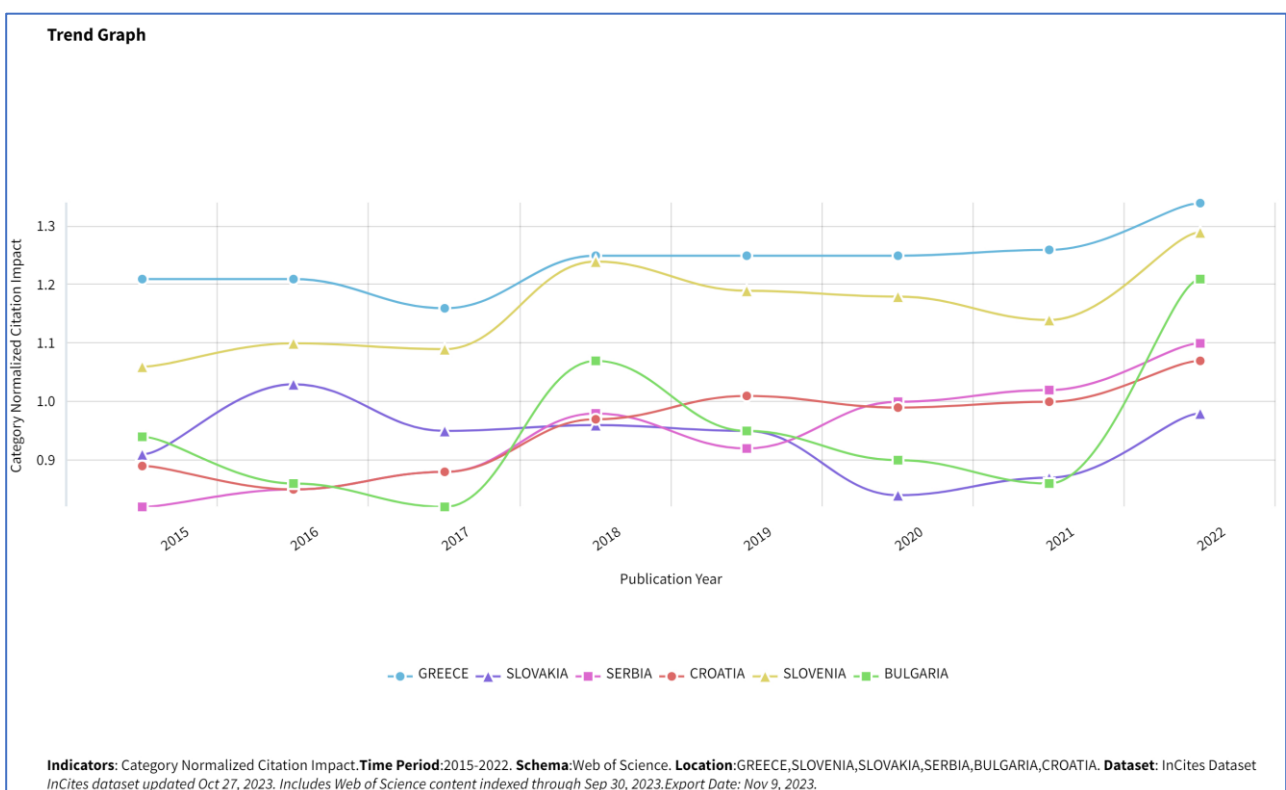
Фиг.4. Динамика на научните резултати (брой документи в WoS) за периода 2015-2022 год. за някои сравними с България страни-членки на ЕС и Сърбия

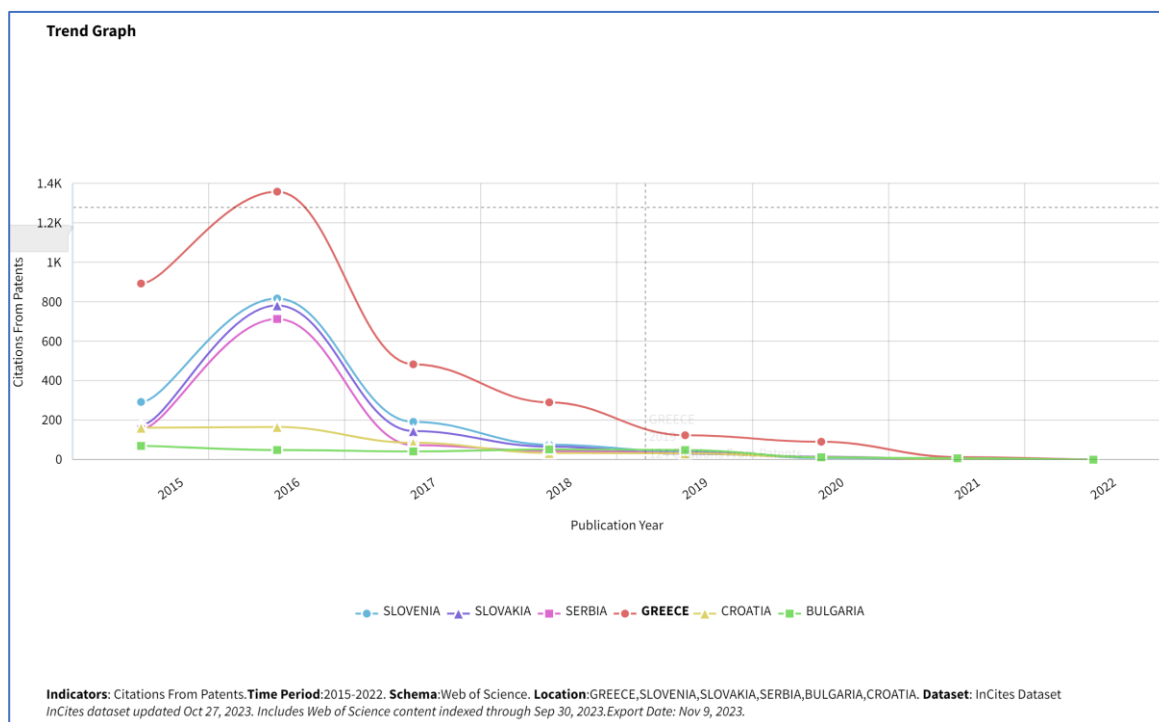
Фиг.5. Динамика на публикациите в Q1 за периода 2015-2022 год. за някои сравними с България страни членки на ЕС и Сърбия

Фиг.6. Динамика на въздействие на цитиранията за периода 2015-2022 год. за някои сравними с България страни членки на ЕС, ФР Германия и Сърбия

Фиг.7. Динамика на цитиранията за периода 2015-2022 год. изразена с нормализирано въздействие на цитиранията за някои сравними с България страни членки на ЕС, ФР Германия и Сърбия

Фиг.8. Динамика на цитиранията на патенти за периода 2015-2022 год. за някои сравними с България страни членки на ЕС и Сърбия

От представените графики могат да се направят следните изводи:

1. По качество на публикациите България показва ръст през 2015-2016, като за последните 5 години 2018 и 2022 показва устойчивост и е около 40% от публикациите в квартал Q1, като изостава за първа година от Хърватска с 2%, а изпреварва Словакия и Сърбия с около 5%, но изостава с толкова от Гърция и Словения.

2. България изостава по брой учени на 1000 човека население с 2 пъти спрямо съседните и съизмерими по население страни и се доближава само до това на Хърватска, като изпреварва незначително Словакия и значително Сърбия.

3. Все още количествено по брой публикации – малко над 5000 в световната база данни, България изостава спрямо съседните и съизмерими страни, като най-значително това изоставане е спрямо Гърция – с над 4 пъти по-малко публикации, а спрямо останалите с около 50% по-малко.

4. По отношение на въздействие на цитиранията на публикациите България, която е с най-нисък брой спрямо избраните за сравнение страни през 2021 г., през 2022 г. изпреварва Сърбия, Словакия и Хърватска, но все още изостава от Гърция и Словения.

5. По отношение на въздействие на цитиранията на патентите България е още в незавидно положение и в последната 2022 година е регистрирано 1 цитиране на патенти. Основната причина със сигурност е, че броят на регистрираните патенти също е незначителен.

6. Въздействието на цитиранията на публикации и патенти е рентиерски индикатор и броят им е толкова по-висок, колкото по-назад в миналото се взема предвид (виж. Фиг.6 и Фиг.8).

В заключение, България през 2022 г. показва незначително повишение във всички показатели, отразяващи резултатите от научната дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации. Налице е само едно изключение – броят на публикации незначително се намалява с 5%. Това налага необходимостта от прилагане на нов инструмент за стимулиране на публикационната активност на български автори, която да е видима в световноизвестни бази данни. Един такъв инструмент е национално рамково споразумение с MDPI, което ще създаде условия и предпоставки за повече български учени да публикуват в списания с отворен достъп и с импакт фактор, в по-кратки редакционни срокове, при запазване на високи стандарти за качество.

Проблеми:

1. Несъответствие между броя на защитилите докторанти и обема на научните публикации и патенти на целия академичен състав на голям брой ВУ. Следва МОН да промени минималните единни национални критерии за развитие на академичния състав, за да се предотвратят подобни отклонения в бъдеще. Това се отнася в значителна степен за направление „Здравеопазване и спорт“, което заема хибридна позиция между природните и хуманитарните науки, но възприетите там критерии клонят повече към хуманитарните. Това е аномалия, която може и следва да се коригира чрез промяна в Правилника за приложение на ЗРАСРБ.

2. Изследователската система на България се намира в период на преход по отношение на това, че изследователите от времената отпреди 1989 г. вече достигат и надминават възрастта за пенсиониране, което предполага отток на квалифицирани кадри от системата при относително слаба заинтересованост на по-младите поколения към изследователска дейност. Този период на преход се очаква да продължи до края на настоящото десетилетие, което е твърде вероятно да се изрази в известна стагнация при нарастване на стойностите на наблюдаваните индикатори.

3. Все още ВУ отчитат изразходвани финансови средства за осъществяване на научни изследвания, получени от неизследователски програми и проекти.

4. За втора поредна година се установява разминаване между ВУ, получили изследователски статут по методиката на МОН, и оценката по Правилника. Освен че обременява ведомството с излишно дублиране на дейности, това е показателно за несъответствия при определяне тежестта на приложените критерии. Принципно критериите по двата нормативни документа са еднакви, но изглежда възниква диспропорция, която се дължи на несъразмерната избирателна тежест, придадена на някои от тях в методиката на МОН за определяне на изследователски ВУ.

Препоръки:

1. *Висшите училища по изкуствата са предмет на Правилника за оценка на научната дейност, осъществявана от ВУ и НО, но тяхната оценка трябва да се направи спрямо самите тях, защото резултатите от тяхната дейност не се измерва само с наукометрични показатели, но и с художествено творчески показатели.*
2. *МОН следва да предприеме мерки за хармонизация на оценката по Правилника и методиката за оценка на изследователски университети и промени в Правилника за приложение на ЗРАСРБ.*
3. *Изследователски статут убедено защитават първите четири ВУ с обща оценка на 1000 точки. На тях следва да бъде предоставено приоритетно финансиране, съобразно с приноса им, за срок от четири години. Организацията с обща оценка над 500 точки покриват изискванията за изследователски ВУ, като получават значително по-малко целеви средства за наука, пропорционално на своя принос.*
4. *МОН следва да сключи национално споразумение за отворен достъп с MDPI, което ще създаде условия за увеличаване на публикациите с отворен достъп. Същото се налага с оглед на наблюдаваното status quo от 5 години насам по отношение на броя български публикации на международно ниво. Това налага въвеждане на нови инструменти за стимулиране на публикационната активност на национално ниво.*